

УДК 657:334.061

Кузьмінська В. А.
 здобувачка вищої освіти ступеня магістра
 ОПП “Облік і оподаткування”
 спеціальності “Облік і оподаткування”
Науковий керівник:
к.е.н., доц. Лайчук С. М.
 Державний університет “Житомирська
 політехніка”

Особливості обліку у суб’єктів малого підприємництва

У зв'язку з активізацією підприємницької діяльності в Україні, розвиток малого бізнесу потребує вдосконалення управлінських процесів на мікрорівні. Якість інформації, яку надає бухгалтерський облік, є ключовою для прийняття раціональних управлінських рішень. Однак зміни в законодавстві та трансформації в облікових системах вимагають перегляду підходів до організації обліку.

Питання організації бухгалтерського обліку залишаються актуальними для підприємств різних форм власності. Науковці, такі як Гоголь Т.А., Фабіянська В.Ю., Труш Ю.Т. та інші, розглядають різні аспекти цього питання, підкреслюючи важливість адаптації облікових систем до потреб управління малим бізнесом.

Основними цілями є розкриття поняття «організація бухгалтерського обліку», визначення факторів, що впливають на облік у малих підприємствах, та обґрунтування вибору форм обліку.

Організація бухгалтерського обліку на малих підприємствах залежить від вибору системи оподаткування, форм організації обліку та специфіки діяльності підприємства. Відповідно до закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», підприємства можуть обирати між загальною та спрощеною системами оподаткування, а також формами організації обліку, що включають ведення обліку власником або використання послуг професійного бухгалтера [1]. Вибір системи обліку має суттєвий вплив на якість інформації для управлінських рішень, адже правильна організація обліку забезпечує своєчасну та достовірну фінансову інформацію.

Наукові дослідження вказують на наявність як переваг, так і недоліків даних систем оподаткування (табл. 1).

Таблиця 1.

Переваги та недоліки систем оподаткування СМП

Система оподаткування	Переваги	Недоліки
Спрощена система	- простота нарахування єдиного податку; - зменшене податкове навантаження; - спрощене ведення обліку і відносна простота заповнення звітності; - швидкий процес реєстрації та легкість ведення бізнесу	- обмеження за обсягом доходу; - обмеження на кількість найманих працівників; - обмеження на види діяльності; - базою оподаткування є весь обсяг доходу
Загальна система	- відсутність обмежень у видах діяльності та обсягу доходу і кількості працівників; - широкий спектр витрат, які можна включити в облік; - розмір сплачуваного податку на прибуток прямо залежить від обсягу прибутку за звітний період	- складність адміністрування (більш суворі вимоги до ведення обліку та складання звітності); - високе податкове навантаження, особливо за наявності найманих працівників тощо

Податковий кодекс України визначає чотири групи платників єдиного податку, що відрізняються за критеріями діяльності, доходу та використання найманої праці, що впливає на організацію бухгалтерського обліку [2]:

1) перша група – фізичні особи-підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 1 185 700 гривень;

2) друга група – фізичні особи-підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку або населенню, виробництво або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб; обсяг доходу не перевищує 5 921 400 гривень.

3) третя група – фізичні особи-підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи – суб’єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 8 285 700 гривень;

Секція 3. Проблеми теорії та практики бухгалтерського обліку, контролю і аналізу

4) четверта група – сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75%.

Суб'єкти малого підприємництва можуть обирати відповідні форми обліку та системи оподаткування, що забезпечує їм гнучкість у веденні бізнесу та дотриманні вимог законодавства.

Вибір форми бухгалтерського обліку для суб'єктів малого підприємництва є критично важливим етапом, оскільки він визначає ефективність облікового процесу, відповідність інформаційним вимогам користувачів фінансової звітності та можливість своєчасного контролю за господарськими операціями. Автоматизовані системи обліку, хоча і пропонують численні переваги, можуть бути економічно недоцільними для підприємств з обмеженим обсягом діяльності, що підкреслює необхідність обрання оптимальної форми обліку відповідно до специфіки діяльності.

Отже, ефективна організація бухгалтерського обліку у суб'єктів малого підприємництва є необхідною умовою для підвищення їх конкурентоспроможності та успішності в умовах сучасного економічного середовища.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran256#n256>